

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De rebus Ecclesiæ alienand. vel non Consilium CCLXXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

Propter denegationem solutionis debite pensionis recte instituat iudicium possessionum sive retinenda sive recuperanda possessionis, c. *Querelam De elect.* non instituitur tamen recte ab eo, qui beneficii vel pensionis ipso iure est incapax; * interdicta enim possessionis super beneficio, & quæ ad similitudinem beneficiorum habentur, semper habent annexam seu conjunctam causam proprietatis; hoc est, qui illa proponit, debet non tantum possessionem, verum etiam titulum suæ possessionis (qui respicit causam suæ proprietatis) iustificare, Gloss. ult. in Clem. 1. *De caus. possess. & propriet. Rebus. ad consit. Reg. tit. de caus. benef. possess. art. 1. Gloss. 1. in princ. Berengarius Fernand. in l. Naturaliter §. nihil. commune in 1. combinatione nu. 17. De acq. possess.* * Et sic fit, ut resolutio titulo per incapacitatem possessoris, possessio quoque resolvatur; cum sine colorato saltem titulo huiusmodi iura Ecclesiastica non subsistant. Et quidem ipso iure; sic ut nulla superioris sententia vel declaratio requiratur, c. 1. & ibi Gloss. *De cler. conuig.* sed pro intruso habeatur is, qui sic per sententiam juris privatus, in possessione de facto persistit: ideoque de facto etiam sine vitio spoliij possessione expelli possit, multo magis in proposito per solam revocationem turbari, d. c. *De multa §. 1. de preb. & ibi doct. Gigas in tract. De intruso nu. 55. & seq.* Atque ita paucis concludimus dicti Philippi intentionem in hoc possessorio iudicio propter notoriam & ex propria ejus allegatione apparentem incapacitatem, tam possessionis, quam tituli nullo iure fundatam esse.

Ne sede vacante &c.

S V M M A R I V M.

Prælatiura vacante ad quem pertineat administratio.

1. Prælatiura vacante patronus non administrat.
2. Prælatiura vacante Capitulum constituit economum.

CONSILIVM CCLXXXV.

COLLEGIATA Ecclesia Sancti Servatii Trajectensis Præpositum habet; cujus Præposituræ jus patronatus ex concessione Sedis Apostolicæ olim ad Imperatorem Romanum, & ex infeudatione oppidi Traiectensis per Imperatorem Duci Brabantie facta, nunc ad Ducem Brabantie pertinet: virtute cujus juris patronatus Dux Brabantie præsentationem, collationem dictæ Præposituræ habet; institutione & admissione ad Capitulum dictæ collegiatæ Ecclesiæ pertinente; ut hæc refert Oldradus notiter, conf. 312. *Thema questionis*, & plusquam notorium est. Queritur ad quem pertineat dictæ Præposituræ, cum vacat, custodia, fructuum perceptio, & administratio tam in spiritualibus quam temporalibus, an ad patronum, an ad Capitulum?

Cujus questionis resolutio difficultatem non habet. * Aperto enim iure decusum est, in c. *cum vos De offic. ordin.* vacante Prælatiura ad patronum laicum nihil devolvi præter potestatem conferendi, seu præsentandi personam idoneam ad ipsam Prælatiuram: ita quod rebus Ecclesiæ, seu Prælatiuræ se intrinmiscere non debeat, non magis

in temporalibus quam in spiritualibus, Celsus Hugo, conf. 77. in fine; * sed earum procuratio, administratio, ac gubernatio devolvatur ad Capitulum, cujus est Prælatiura, Gloss. in d. c. *Cum vos in v. economos & ibi Innoc. Hostiensis*, Ioan. Andr. *am. de Burro*, Zabarella, Ioan. de Imola, Hen. Boine Pantemir. & Bellamira: ita ut etiam quæ jurisdictionis sunt ad Capitulum devolvantur, c. *unico De maior. & obed. lib. 6. c. Si Episcopus De supplen. negl. pralat. lib. 6. c. 13 cui De elect. lib. 6. gravi poenâ imminente Patrono laico contrarium facienti, c. Generali De elect. lib. 6. Et consequenter poterit prælatum Capitulum S. Servatii sine metu alicujus offensionis aut excessus vacanti Præposituræ suæ Ecclesiæ quamdiu vacat, providere, illi vicepræpositum seu economum constituendo, per quem temporalia ejusdem Præposituræ regantur & administrantur, d. c. *Cum vos in verb. ponatur economos*, Franc. Marcus *de off. Delph. 16. parte 2.* Receptorem seu Collectorem fructuum dando; officiis interea vel ex morte ipsius Præpositi vel ex alia causa vacantibus, per deputationem eorundem, vel aliorum providendo: potissimum quia licet dictæ Præposituræ collatio seu præsentatio ad Ducem Brabantie pertineat; illius tamen admissio & institutio pertineat ad ipsum Capitulum, ut ex usu notorio & Oldradi illo responso, d. conf. 312. constat. Quo casu decidit Ioannes Imolenis, in d. c. *cum vos nu. 8.* custodiam & administrationem pertinere ad Capitulum, & minime ad Patronum laicum. De quo etiam in proposito tanto minus hæsitandum, quod pro parte dicti Capituli proponatur Capitulum jam in immemoriali possessione ac consuetudine esse huiusmodi juris administrandi; & in anno 1539. vacante eadem Præpositurâ, eodem iure toto triennio usum fuisse: adeoque etiam fructus medij temporis suos fecisse dicatur: quæ consuetudo iuri non adversatur, c. *Præsent. De officio ordin. lib. 6. Oldradus conf. 194. Etiam tale est.**

De rebus Ecclesiæ alienand. vel non

S V M M A R I V M.

Alienatio rei Ecclesiasticæ prohibita.

1. Alienare non possunt exempti sine consensu Pape.
2. Solemnium præsumptio ex antiquitate quor. annos requirit.
3. Rescriptum vitiat falsa suggestio.
4. Restitutio in integrum coram delegato peti potest.
5. Ecclesia adversus alienationem in integrum restitui potest.

CONSILIVM CCLXXXVI.

PLVRIV Doctissimorum virorum labor, & diligens pertractatio in causa, quæ nunc in appellationis iudicio coram Venerabili D. Officiali Leodiensi ex delegatione Apostolica acta, & prius semel per sententiam Dominorum Commissariorum Apostolicorum terminata est, inter D. Renerum vander Aa, & executores testamenti quondam Dom. Huberti Rayn appellatos ex una; & Reverendos Dominos Decanum & Capitulum collegiatæ Ecclesiæ Beatissimæ Mariæ Regalis urbis Aquisgranensis appellantes ex altera partibus, faciunt, ut quod eorum

eorum conatibus, labore vel ingenij iudicii que perspicacia addi possit non occurrat. Ita enim per eorum responsa omnes anguli juris in articulo impetratæ alienationis rei Ecclesiasticæ sine juris solemnitate pertentati, & ad rem propositam pro impedienda confirmatione alienationis adiūm, quæ indubitato iure ad præfatam Ecclesiam spectaverunt, accommodati sunt, ut scribendi materiā consumptā, solum approbationis & subscriptionis relicta nobis videatur occasio. Paucis itaque vestigijs eorum insistentibus in ea sumus sententia, petitam pro parte Impetrantium confirmationem ex auctoritate rescripti Apostolici faciendam non esse. Etenim hoc manifestum est ex ipso rescripto, quo Impetrantes nituntur, alienationem adiūm controversarum imperfectam, nec adhuc eo tempore ad perpetuitatem, irrevocabilitatemque perductam fuisse. † Demonstrat enim id evidenter petite auctoritatis Apostolicæ consensus, sine quo alienationes rerū Ecclesiasticarum pertinentiū ad monasteria aut collegia exempta, ac Sedi Apostolicæ immediatē subiecta, non possunt subistere; c. *Abbatibus* xii. d. 2. c. *In venditionibus* xvi. l. q. 4. quia, ut non ineleganter respondit Baldus, *conf. 156 Abbas exemptus* vol. 1. ea est exemptionis veluti, lex & conditio, quod exempta Sedi Apostolicæ obstricti non possint alienare sine ejus auctoritate ac consensu, c. *Nulli de reb. eccl. non alien.* Ita ut ex hac Impetrantium significatione statim evanescat quod ex adverso urgeti videtur, ex possessione sedecim vel septemdecim annorum, quibus emptores ædes has possederunt, præsumi interveniūm requisitarum à jure solentium. Solennitas enim caput & plerumque initium est auctoritas hæc, sine qua cætera facile dissolunt, & tentata alienatio in lubrico relinquitur, c. 2. *vers. & sedis apostolica licentia specialis de reb. eccl. non alien.* lib. 6. Plurimum enim interesse putamus, an solemnitatum requisitarum questio incidat, tunc scilicet, cum res alienata repetitur; an verò de confirmanda alienatione ex defectu aliquo possit r. velut per viam actionis contendat. Illo enim casu præsumptioni locus esse potest, non etiam isto; quia agentis & contentientis intentio vitium & defectum in fronte detegit: * cum aliqui tantilul temporis possessio exigua sit, nec diuturnitatem inducat, multo minus antiquitatem, hoc est triginta vel plurium annorum; quam ad inducendam hanc præsumptionem in hoc articulo omnes requirunt, *Pl. Decretis* *conf. 329. Pro defensione* nu. 5. & *conf. 141. Visumptio* nu. 13. *Hier. Gratius* *conf. 142. Decretorum* vol. 2. Cum ergo hic agatur de supplenda deficiente solemnitate, auctoritatis scilicet & confirmationis Apostolicæ, præponderare magis debet alienantium in re non omnino consummata contradictio, quam instrumenta petentium illud, quod per se sine adminiculo à jure improbat, c. *Sine exceptione* xii. q. 2. potissimum quia nec alia verè sit confirmandi potestas, quæ per rescriptum Apostolicum præfatis Commissarijs conceditur, quam ut ex consensu & ad petitionem utriusque partis, hoc est tam venditorum quam emptorum, hæc alienatio conservetur; non etiam ut altera pars contradicens ad observationem

Conf. Wamef. Tom. I.

factæ alienationis invita adstringatur: ita ut, præfati Domini hac in re non contentiosam inter volentes & non consentientes, sed voluntariam tantum inter volentes & factam alienationem comprobantes jurisdictionem nacti sint; deoque merito auditæ alterius partis, hoc est contradicentium, oppositione adversus petitam confirmationem manum à tabula retrahere debuerint; & à confirmatione ad instantiam alterius dumtaxat partis abstinere, argumento l. *Diligenter* d. *Mandati*, c. *De causis* *De offic. iud. deleg.*

Quæ res in proposito diligenter in animadvertentia habenda: detegit enim rescripti & sequentis sententiæ propter deficientem iudicandi potestatem ex tali rescripto nullitatem; propter falsam suggestionem in supplicatione pro obtinendo hujusmodi rescripto per usurpationem nominis Dominorum appellantium factam his verbis, *capitulumque tam Decanus Capitulum & Canonici, quam exponentes præfati &c.* Quæ falsa suggestio rescriptum vitare solet tunc, cum sine ea Papa vel nihil, vel difficilius aliquid super hujusmodi surreptitia petitione conceiturus esset, c. *Super literis de rescriptis* v. *procul dubio* futurum erat, si consensus & petitio venditorum pro adminiculo impetrandi in supplicatione facta allegata non fuissent, c. *In nostra c. postulat de rescriptis*, nam illorum veritas ex accessione confirmationis irrefragabilem, irrevocabilemque hanc alienationem factura erat, vel cum dictæ Ecclesiæ detrimento; vel maioris utilitatis aut commoditatis consequenda impedimento, *Nicoh. Everard. præf. conf. 19. nu. 11. & 22.* Certum itaque est dictos D. Commissarios sine jurisdictione inter contententes & dissentientes notionem, & cognitionem assumpsisse, & quod eorum consentiis in præsupposita concordia & unanimi petitione utriusque partis dumtaxat commissum erat, ad fore contentiorem transfuisse usurpatam iudicandi potestatem, per quam dictos appellantes velut invitos ad abdicandum & amittendum rerum suarum dominium compellere contra juris rationem tentaverunt, l. *Nec emere* c. *De iure liber.* cum in hujus rei imperfectione vel per viam nullitatis, vel restitutionis in integrum Ecclesiæ facillimè succurratur; ut restituto eo, quod pretij loco accepit, rei quasi ab alienatæ possessionem recuperet, c. 1. *De rescriptis in integrum*; cuius faciendi occasio ex accedente hac confirmatione, si tolleranda esset, eriperetur.

Quam sanè restitutionem dicti appellantes in hac instantia ob id non immerito nec malè petiverunt: cum restitutio integri etiam coram delegato Papæ vel Principis peti possit, l. *ult. C. Vbi & apud quem*, *Glos. c. Causa in V. delegat. de restitut. in integ.* Ioan. Bapt. *Ferretus* *conf. 43. Verumtamen*; præsertim tunc, cum omnia causæ incidentia & emergentia, annexa & connexa ut in rescripto Venerabili Domino Officiali præsentato delegata sunt. † Restituendi autem iusta causa in minore, atque item in Ecclesia, quæ iure minoris fungitur, c. *Auditus in fine de rescriptis in integ.* est ipsa alienatio per se; cum scilicet Ecclesiæ interest rem non alienatam, sed retentam esse, vel ob solam vicinitatē aliarum rerum, quæ Ecclesiæ, venditis hæcibus proximæ sunt, l. *Si in emptionem de minoribus*

B bb 4

& ibi glossa

in verb. maiorum, c. constitutus & ibi Doct. De resitut. in integ. Quibus præmissis necnon alijs per præcon-
sultos latissimè tractatis & feliciter resolutis (à
quorum refrigeratione vitandi tædij studio abstine-
mus) existimamus, sententiam Dominorum
Commisariorum retractandam, & petitionem
confirmationis reiiciendam, aliasque secundum
conclusionem appellanti um judicandum esse.

De rebus Ecclesiæ alienand. vel non.

SUMMARIVM.

Alienatio rei ecclesiasticæ invalida an ex
consensu superioris postea accedente
convalescat.

1. Ecclesia res alienari non potest.
2. Rerum alienari prohibitarum venditio facta ignorantibus
rei conditionem quatenus valeat.
3. 5. consensus superioris in rei ecclesiasticæ alienatione
præcedere non sequi debet.
4. Libello expediti non possunt quæ causæ cognitionem
requirunt.
6. Nullum ab initio non convalescit, nisi ex consensu
utriusque partis.

CONSILIUM CCLXXXVII.

CONRARDVS Nurenburch, cum titulo
conducti teneret fundum quandam per-
tinentem ad Capellam S. Margarethæ in
loco de Bourges, eundem fundum tam-
quam suum proprium, sub onere tamen quinque
sextariorum speltæ dictæ Capellæ quotannis sol-
vendorum, uti asserbat, gravatum, vendidit &
transportavit Annæ Fernandez, subicendo ve-
ram dicti fundi conditionem. Huic emptioni
cum Anna stare nollet, & ab ea recedere vellet,
hoc effecit Conradus per Decanum collegiatæ
Ecclesiæ S. Mariæ Namurcensis & Godefridum
Willensaigne dictæ Capellæ Mamburnum, ut ex
potestate ipsis ab Episcopo Namurcensi, per apo-
stollam ad eorum supplicem libellum concessâ,
dictam venditionem præacti fundi sub dicto
onere quinque sextariorum speltæ ratam habue-
rint. Queritur, an dicta venditio iure subsistat, ut
illi dicta Anna invita stare cogatur; & ex sua par-
te huic contractui venditionis satisfacere nec ab
illa recedere possit?

Iuris tam civilis, l. iubemus 2. c. De sacros eccles.
I quam Canonici, c. Nulli, c. Si quis presbyterorum De
reb. eccl. non alien. dispositio est manifestissima,
quod nulla res cuiuscumque Ecclesiæ etiam ab
Ecclesiæ rectoribus & administratoribus, multo
minù ab hominibus laicis, & omnium minimè
ab eorum conductoribus vendi, alienari, aut obli-
gari possit. † Verum quidem est, quod rerum,
2 quarum alienatio à iure prohibita est, venditio
ignoranti hanc rei conditionem facta ipso iure
valeat ad hoc, non ut emptor, sed ut venditor
venditioni stare cogatur, saltem ad hoc, ut emp-
tori præster quanti emptoris interest talem rem
venditam non esse, §. fin. & ibi D. D. Instit. De empt.
& vend. l. Liberi hominis in emptione §. liberum homi-
nem l. Hanc legem De contrah. empt. sed tamen, si
velit, emptor liberum est ei ab emptione recedere,
ne illicitam rem, & iure prohibitam faciat lici-
tam & sustineat: cum etiam adversus scientes

emptores rerum ecclesiæ gravissimæ pænæ, atque
adeo etiam excommunicationis & anathematis
sint constitutæ, d. c. Si quis presbyterorum, d. l. iubemus
§. sanè.

Nec ad cogendam dictam Annam stare huic
contractui quicquam facit sequens dictorum De-
3 cani & Mamburni approbatio, etiam ex auctori-
tate & consensu Episcopi; ob id, quod huiusmo-
di sequens approbatio & consensus iure non subsi-
stat, cum non præcesserint, saltem præcessisse non
constat, solemnitates, quas ius requirit, d. c. Nulli
c. Sine exceptione xlii. q. 2. & inter cæteras solemnibus
tractatus, adhibita debita cognitione; quod vel
inde constat, quod proponatur Episcopi consen-
sum dictis Decano & Mamburno datum esse per
nudam apostollam ad eorum supplicem libellum
seu requestam. * Est enim in evidens indicium
& argumentum, causæ cognitionem nullam adhi-
bitam fuisse: quæ omnino requiritur, & sine quâ
res expediti non potest, dominicus Gemm. consil. 48.
presbyter: nam quæ causæ cognitionem desiderant,
& uni decretum necessarium est; non possunt per
annotatum seu apostollatum libellum expediti, l.
Nec quicquam §. ubi decretum de officio præcon-
f.

Cum alioqui plerique existimant, quod con-
sensus superioris in alienatione rei Ecclesiæ debeat
ipsam alienationem præcedere, nec sufficit illud
post alienationem quandocumque sequi: ob id,
quod talis consensus requiritur per modum so-
lemnitatis, & sic pro forma, Ant. de Butrio in
cum nos De his quæ sunt à prælat. * Et quamvis
6 plerique etiam sequenti consensu legitime sint
contenti ad approbationem contractus inuiter
gesti: ex sententia tamen Baldi, consil. 221. Primo qua-
ritur vol. 1. id tantum obtinet tunc, quando id
procedit de voluntate partium, hoc est emptoris
& venditoris; non etiam si aliter illorum contra-
ctui ab initio inutili stare nolit. Ad exemplum
matrimonij in prohibito gradu contracti, quod
non confirmatur ex superveniente dispensatione
superioris, nisi utroque contrahentium volente &
consentiente, Anchar. consil. 229. Multa dubia & consil.
239. Parum dubitandum, Paul. Paris. consil. 52. Dicitur
alio nu. 41. vol. 4. post. in c. 1. De eo qui duxit uxorem
quam poss. per adulter. Quod enim ab initio simplici-
ter nullum est, nisi communi voluntate validum
effici non potest: non velut olim, sed velut nunc
primum ex die sequentis dispensationis contra-
ctum seu gestum. Cur enim dicta Anna cogi pos-
set ad consentiendum in hanc venditionem, & illi
standum, quam ius tantopere improbat; & cui
sine periculo stare non potest, perseverando sem-
per in futuro periculo retractationis & vindica-
tionis huius fundi; quam dictæ Capellæ Rector
illiusve futuri Mamburni, quando ex usu id eis
erit, quandocumque facere possent, d. §. sanè. Vnde
est quod Doctores passim admoneant propter
huiusmodi pericula à talibus contractibus cum
Ecclesiasticis tamquam à re pestifera abstinendum
esse, Marian. Socinus consil. 15. Visi prædicti vel. 1. de-
cius consil. 565. in causa Magnificorum nu. 15. & consil.
474. Viso instrumento nu. 10. Cuius sustinendi po-
testas prolixior expeditiorque est, cum juris so-
lemnitates in alienatione rei Ecclesiasticæ debito
modo non sunt observatæ (ut in proposito obser-
vatas